

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6,058 คน (สำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม, 2551 : 6)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้วิจัยได้มาจากกลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2551 จำนวนทั้งสิ้น 6,058 คน โดยวิธีการหากลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร ตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamanae. : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด (6,058)

e = ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

กำหนดให้ไม่เกิน .05

$$\text{แทนค่าในสูตรได้ดังนี้ } n = \frac{6,058}{1 + (6,058 \times 0.05^2)} = \frac{6,058}{16.145} = 375.22$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากการคำนวณตาม สูตรของ ยามาเน่ คำนวณได้ 375.22 คน เพื่อให้การวิจัยสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 375 คน

3. การสุ่มตัวอย่างจากประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แล้วจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับการแบ่งตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้แบ่งจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 375 คน ออกเป็น 17 กลุ่ม โดยแบ่งตามสัดส่วนของประชากรในเขตหมู่บ้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำแนกตามพื้นที่หมู่บ้าน

ที่	เขตพื้นที่หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	หมู่ที่ 1 บ้านคอนดุม	764	47
2	หมู่ที่ 2 บ้านกุดเป้ง	308	19
3	หมู่ที่ 3 บ้านหนองใหญ่	592	37
4	หมู่ที่ 4 บ้านเขม้นใหญ่	223	14
5	หมู่ที่ 5 บ้านท่าแร่	400	25
6	หมู่ที่ 6 บ้านหนองจิก	370	23
7	หมู่ที่ 7 บ้านเขม้นน้อย	285	18
8	หมู่ที่ 8 บ้านกลาง	250	15
9	หมู่ที่ 9 บ้านคอนโค	248	15
10	หมู่ที่ 10 บ้านหนองจิก	459	28
11	หมู่ที่ 11 บ้านหัวช้าง	222	14
12	หมู่ที่ 12 บ้านโนนหัวฝาย	157	10
13	หมู่ที่ 13 บ้านแก่งเลิงจาน	325	20
14	หมู่ที่ 14 บ้านเขม้นใหญ่	260	16
15	หมู่ที่ 15 บ้านหนองจิก	459	28
16	หมู่ที่ 16 บ้านคอนดุม	434	27
17	หมู่ที่ 17 บ้านท่าแร่วัฒนา	302	19
	รวม	6,058	375

ตัวอย่างการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

$$\text{บ้านคอนดอม (ม.1)} \frac{375 \times 764}{6,058} = 47$$

3.2 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบง่าย

หลังจากที่ได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ใช้การสุ่มแบบง่ายจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามสัดส่วนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการจับฉลาก โดยเขียนชื่อประชาชนหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 ชื่อประชาชนหมู่บ้านลงไป เขย่าคละก้นไป แล้วหยิบออกมาทีละแผ่น เมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้ แล้วนำเข้าไปในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสเลือกเท่า ๆ กัน ถ้าจับได้ชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้าน ก็จะทำการจับฉลากของแต่ละหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ 17 หมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ โดยลักษณะ และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน

ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดปัญหา
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงาน โครงการ
3. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล

โดยใช้วิธี แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต

(Likert Type) มี 5 ระดับ ได้แก่การมีส่วนร่วมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72)

2.3 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามกรอบแนวคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 131 – 160) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง ความถูกต้อง ชัดเจนของภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.5.1 นางอรุณรัตน์ ชารีคำ วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) ตำแหน่งครู โรงเรียนพยุภรณ์วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และการวัดผล

2.5.2 นางจุฬาลักษณ์ พนาติกุล วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การวิจัยทางการศึกษา) ครู โรงเรียนพยุภรณ์วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และการวัดผล

2.5.3 ว่าที่ร้อยตรีสมศักดิ์ พรหมเคื้อ วุฒิการศึกษา รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดย

วิธีการ IOC (Index If Item-Objective Congruence) เลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

2.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try – out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

2.8 นำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.9 นำค่าที่ได้จากการสอบถามหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .90 แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1 ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อประสานเก็บรวบรวมข้อมูลกับกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2 ผู้วิจัยทำการอธิบายทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ช่วยในการวิจัยจำนวน 6 คน โดยมีผู้ช่วยวิจัย คือ นางสาวจิราภรณ์ สว่างพฤกษ์ นักวิชาการศึกษานายณัฐพงศ์ กมลศิลป์ นิตติกร นายธงชัย สุวรรณธาดา บุคลากร นายจักรเทพ ทิพย์วิธิน นักพัฒนาชุมชน นางสาวอริสรา ไชยพรม เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้

3. นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยัง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

4. ใช้วิธีดำเนินการไปพบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อประสานการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ นำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยคิดเป็นร้อยละ

2. แยกแบบสอบถามตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102)

การมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

การมีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน

การมีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

การมีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน

การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 186)

ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วม

4.21 - 5.0 มากที่สุด

3.41 - 4.20 มาก

2.61 - 3.40 ปานกลาง

1.81 - 2.60 น้อย

1.0 - 1.80 น้อยที่สุด

4.2 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมแบ่งกลุ่มตาม เพศ สถิติที่ใช้ได้แก่ t -test (Independent) อายุ และระดับการศึกษาสถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 119)

4.3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากแบบสอบถามนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ลงในรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการรวบรวมประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ โดยการทดสอบทางสถิติ (t -test) เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูงสุด และกลุ่มคะแนนต่ำ ที่มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามเป็นรายด้านหรือทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่

2.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อบรรยายลักษณะข้อมูล

2.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ โดยสถิติทดสอบ t -test จำแนกตามอาชีพ และระดับการศึกษา ใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One - Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยจะทำการทดสอบรายคู่ใช้วิธีการของเซฟเฟ่

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นหาความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำมาเสนอด้วยการพรรณนาความ